

DERLEME SÖZLÜĞÜ'NE KATKI MAHİYETİNDE YAPILAN ÇALIŞMALARLA İLGİLİ AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ*

Fatih Numan KÜÇÜKBALLI**

Sümeyye KESKİN***

Özet

Türk Dil Kurumu, 1932 yılında kurulduktan hemen sonra 1933-1959 yılları arasında -iki farklı dönemde- Türkiye Türkçesi ağızlarının söz varlığıyla ilgili yurt genelinde kapsamlı derleme faaliyetleri yürütmüştür. Bu derlemelerin sonucunda 1962-1982 yılları arasında 230.000 civarında söz varlığı ögesini içeren 12 ciltlik *Derleme Sözlüğü* yayımlanmıştır. Türk Dil Kurumu haricinde bireysel gayretlerle de önemli derleme çalışmaları yapılmıştır. Ancak hiçbiri *Derleme Sözlüğü*'nün büyüklüğüne erişememiştir. *Derleme Sözlüğü*, tamamlandığı tarihten bu yana Türkiye Türkçesi ağızlarının söz varlığı hususunda ana kaynak olma özelliğini hâlâ korumaktadır. Bu sebeple yapılan derlemelerde genelde *Derleme Sözlüğü*'yle karşılaştırılma yoluna gidilmiştir. Bu karşılaştırmalar sonucunda *Derleme Sözlüğü*'ne katkı mahiyetinde yeni bir çalışma türü ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada söz konusu katkı çalışmalarıyla ilgili açıklamalı bir bibliyografya hazırlamak amaçlanmıştır. 1994-2022 yılları arasında yayımlanan 108 derleme çalışması incelenmiştir. İlgili yayınlardaki derlemeler Türkiye sınırları içinde 50 farklı ilden, Türkiye dışında Gümüllüce ve Ahıska bölgesinden yapılmıştır. Yayınların toplamında *Derleme Sözlüğü*'nde daha önce yer almayan 12.380, *Derleme Sözlüğü*'nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık arz eden 4.012 söz varlığı ögesi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Derleme Sözlüğü'ne Katkı, Türkiye Türkçesi Ağızları, Söz Varlığı.

AN ANNOTATED BIOGRAPHICAL ESSAY ON THE STUDIES MADE AS A CONTRIBUTION TO THE COMPILATION DICTIONARY

Abstract

Immediately after its establishment in 1932, the Turkish Language Association carried out extensive compilation activities throughout the country between 1933 and 1959 - in two different periods - on the vocabulary of Turkish dialects. As a result of these compilations, between 1962 and 1982, a 12-volume *Compilation Dictionary* of the Turkish dialects was published, containing around 230,000 lexical items. Apart from the Turkish Language Association, important compilation activities were also carried out by individual efforts. However, none of them could reach the size of the *Compilation Dictionary*. Since its completion, the *Compilation Dictionary* still preserves its feature of being the main source for the vocabulary of Turkish dialects. For this reason, the compilations were generally compared with the *Compilation Dictionary*. As a result of these comparisons, a new type of study has emerged as a contribution to the *Compilation Dictionary*. In this study, it is aimed to prepare an annotated bibliography of these contribution

* Bu çalışma Fatih Numan Küçükballı danışmanlığında Sümeyye Baş tarafından hazırlanmakta olan "Derleme Sözlüğü'ne Katkı Mahiyetinde Yapılan Çalışmaların İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans çalışmasından faydalanılarak hazırlanmıştır.

** Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
fatihnumankb@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4319-7299.

*** YL Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
ORCID: 0000-0002-0003-1769

studies. 108 compilation studies published between 1994 and 2022 were examined. The compilations in the relevant publications were made from 50 different provinces within the borders of Turkey and from Komotini and Meskhetia outside Turkey. In total of the publications, it has been observed that there are 12.380 lexical items that have not been included in the *Compilation Dictionary* before, and 4.012 lexical items that differ in terms of meaning although they are included in the *Compilation Dictionary*.

Keywords: Contribution to the Compilation Dictionary, Dialects of Turkish, Vocabulary.

Giriş

Türkiye Türkçesi ağızlarında söz varlığı derleme çalışmalarının başlangıcı Millî Mücadele yıllarına kadar uzanmaktadır. 1920-1930 yılları arasında yapılan derleme faaliyetleri sonucu bir hayli ağız malzemesi toplanmıştır. Toplanan ağız malzemeleri Hamit Zübeyir (Koşay) ve İshak Refet (İşıtman) tarafından 1932 yılında *Ana Dilden Derlemeler* adıyla yayımlanmıştır (Korkmaz, 2000, s. 7-8). Daha sonra 1952 yılında Hamit Zübeyir Koşay, Orhan Acıpayamalı'yla birlikte *Ana Dilden Derlemeler*'in ikinci cildinin yayımını gerçekleştirmiştir (Korkmaz, 2000, s. 13). Ağızlardaki söz varlığıyla ilgili kapsamlı derleme çalışmaları 12 Temmuz 1932'de kurulan Türk Dili Tetkik Cemiyetinin (Türk Dil Kurumu) 26 Eylül 1932 tarihli birinci kurultayında alınan kararlarla başlamıştır.¹ Bu çalışmaların başlaması neticesinde 1933 yılında halk ağzından söz derleme seferberliğine girilmiş ve 1933 ve 1934 yılları arasında 153.000 civarında fiş derlenmiştir. Bu fişlerin değerlendirilmesiyle 1939-1949 yılları arasında 4 ciltlik *Türkiye'de Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi* çıkarılmıştır. Daha sonra bu 4 cilde ek olarak 1952 ve 1957 yıllarında *Folklor Sözlüğü* ve *İndeks* ciltleri yayımlanmıştır.

Yapılan derlemelerin, zengin bir kelime havuzu oluşturma bakımından büyük öneme sahip olmasının yanında birçok eksiği olduğu da görülmüştür. Söz konusu eksikler Türk Dil Kurumunu yeni bir derleme yapmaya zorlamış ve 1952-1959 yılları arasında Ömer Asım Aksoy'un öncülüğünde ikinci bir söz derleme faaliyeti başlatılmıştır. Yeni derleme çalışmaları sonucunda ise 450.000 kadar fiş toplanmıştır. Toplanan bu fişlerle birlikte önceden toplanmış fişlerin bir araya getirilip değerlendirilmesiyle 1962-1982 yılları arasında 600.000 kadar fişe dayanılarak 12 ciltlik *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü* yayımlanmıştır (Demir, 1999, s. 67-68).

12 ciltte yer alan söz varlığının derleme yerleri Türkiye sınırları içinde *Adana, Adıyaman, Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Isparta, İçel, İstanbul, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Maraş, Mardin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Siirt, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Tunceli, Urfa, Uşak, Van,*

¹ Söz konusu kurultayda dil çalışmaları için iki amaç belirlenmiştir:

- I. Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak.
- II. Türk dilini dünya dilleri arasında değerine yaraşır yüksekliğe erdirmek.

Bu amaçlara ulaşmak için de öncelikli yapılması gerekenler şöyle sıralanmıştır:

- I. *Halk dilinde ve eski kitaplarda bulunan Türk dili hazinelerini toplayıp ortaya koymak.*
- II. Türkçede söz yaratma yollarını belli etmek ve bunları işleterek Türk köklerinden türlü sözler çıkarmak.
- III. Türkçede, hele yazı dilinde, çok kullanılan yabancı kökten sözler yerine konabilecek Öz Türkçe sözleri ortaya koymak ve bunları yaymak. (Türk Dil Kurumu, 1939, s. 7-8)

Yozgat, Zonguldak illerini kapsamaktadır. Türkiye sınırları dışında ise *Kıbrıs, Kerkük, Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya*'da derleme faaliyetleri yapılmıştır (Türk Dil Kurumu, 2009, C I, s. VIII).

Derleme Sözlüğü haricinde Türkiye Türkçesi ağızlarının söz varlığıyla ilgili çok sayıda çalışma yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Bu çalışmalar genel olarak müstakil ağız sözlüğü, metin derleme ve inceleme çalışmalarının sözlük bölümleri, makale, bildiri vb.lerden oluşmaktadır. Yapılan çalışmaların hiçbiri *Derleme Sözlüğü*'nün kapsamına ve büyüklüğüne ulaşamamıştır. Bu durum da *Derleme Sözlüğü*'ne ağızların söz varlığı hususunda ana kaynak olma hüviyeti kazandırmıştır. Yapılan derlemelerin birçoğu *Derleme Sözlüğü* ile karşılaştırılmıştır. Söz konusu karşılaştırmalar neticesinde “*Derleme Sözlüğüne Katkılar*” mahiyetinde çok sayıda makale, bildiri ve kitap bölümü yayımlanmıştır. Yayımlanan çalışmaların fazla oluşu “Acaba katkılar hangi yörelerden sağlandı? Toplam katkı sayısı ne kadar oldu? Farklı çalışmalarda katkı olarak sunulan söz varlığı ögelerinde benzerlik var mı?” gibi soruları akla getirmektedir. Tarafımızca hazırlanan bu makalede de 1994-2022 yılları arasında yayımlanan 108 çalışma incelenerek söz konusu sorulardan ilk ikisine cevap aranmıştır. Üçüncü sorunun cevabı ise ayrı bir çalışma gerektirmektedir.

Bizim çalışmamıza benzer olarak Songül Erdoğan tarafından 2022 yılında Türkiye’de “*Derleme Sözlüğü*” ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi (1990-2021) başlıklı bir çalışma yayımlanmıştır. Bu çalışmada *Derleme Sözlüğü*'yle ilgili bütün çalışmalar gösterilmiş, ancak sadece künye bilgilerinin verilmesiyle yetinilmiştir. Bizim çalışmamızın ayrılan tarafı ise *Derleme Sözlüğü*'ne katkı olarak sunulanlara odaklanması ve her çalışmanın içeriğiyle ilgili bilgi vermesi olmuştur.

Çalışmada kullandığımız yayınların künyeleri APA sistemine uygun bir biçimde alfabetik olarak sıralanmıştır. Çalışmaların içeriğinden bahsedilirken derleme yeri ve katkı olarak sunulan söz varlığı ögelerinin kelime türlerine göre sayısal verilerine odaklanılmıştır. Ayrıca katkılar; *Derleme Sözlüğü'nde bulunmayanlar* ve *Derleme Sözlüğü'nde olup anlamsal açıdan farklılık gösterenler* şeklinde iki grupta değerlendirilmiştir.

TÜRKİYE'DE DERLEME SÖZLÜĞÜ'NE KATKI MAHİYETİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. Acar, Kenan (2013). “Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğüne Kandıra Ağzından Katkılar”. *Turkish Studies*. C 8, S 9: 375-386.

Bu çalışma, Kocaeli'nin Kandıra ilçesinden derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre çalışmada *Derleme Sözlüğü'nde* olup da anlamı eksik ya da farklı olan 40 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Bu ögelerin 12'si fiil, 28'i isimdir.

2. Arslan, Büşra (2013). “Çatpınar (Doğanşar/Sivas) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, S 8: 97-102.

Çalışma, Sivas ilinin Doğanşar ilçesine bağlı Çatpınar köyünden derlenen kelimeleri içermektedir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmayla *Derleme Sözlüğü'ne* 12'si fiil, 51'i isim olmak üzere 63 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Söz konusu 63 kelime ve kelime grubunun *Derleme Sözlüğü'nde* daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

3. Arslan, Döne (2018). “Eğirdir ve Yöresi Ağzlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S 15: 358-363.

Bu çalışma, Isparta ilinin Eğirdir ilçesinden derlenen 130 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen ögelerden 15’i deyim, 9’u ikileme, 13’ü sıfat, 53’ü isim, 10’u fiil, 2’si ünlem, 6’sı zarf olmak üzere 108 tanesinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Ayrıca 1’i deyim, 1’i ikileme, 5’i sıfat, 11’i isim, 4’ü fiil olmak üzere 22 tanesinin de Derleme Sözlüğü’nde yer almasına rağmen anlam açısından farklılık arz ettiği ifade edilmiştir.

4. Asıl, Enes (2021). “Elbistan/Alembey ve Ekinözü/Alışar Köyleri Ağzlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Asya Studies*, S 17: 153-164.

Bu çalışma Kahramanmaraş’ın Elbistan ilçesine bağlı Alembey ve Ekinözü ilçesine bağlı Alışar köylerinden derlenen 10’u isim soylu kelime, 2’si fiil, 7’si ikileme ve kalıplaşmış ifade, 4’ü soru anlamı taşıyan ifade olmak üzere toplam 23 kelime ve kelime grubundan meydana gelmiştir. Çalışmada tespit edilen söz varlığı ögelerinin hiçbirinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

5. Atmaca, Emine-Kaba, Oğuzhan (2019). “Alanya (Antalya) Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Doğumunun 120. Yılında Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu Hatıra Kitabı*. İstanbul Üniversitesi Yayınları: 205-234.

Bu çalışma, Antalya ilinin Alanya ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerinden meydana gelmiştir. Yazarların ifadelerine göre yapılan bu çalışmayla Derleme Sözlüğü’ne 654 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Tespit edilen kelime ve kelime gruplarından 148’i isim, 68’i fiil, 66’sı sıfat, 10’u zarf, 2’si ünlem, 62’si kalıp ifade olmak üzere 356 tanesinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Ayrıca Alanya ağzından derlenen 160’ı isim, 88’i fiil, 43’ü sıfat ve 7’si zarf olmak üzere 298 kelimenin Derleme Sözlüğü’nde bulunduğu hâlde anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

6. Ay, Veli (2013). “İlgın Sarıkeçili Yörüklerinden Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *I. İlgın Ulusal Sempozyumu Bildirileri, Birinci Basım/Aralık 2012*, (65-73).

Bu çalışma, İlgın ve çevresinde yaşayan Sarıkeçili Yörüklerinden derlenen 117 kelime ve kelime grubundan meydana gelmiştir. Derlenen söz varlığı ögelerinin 16’sı fiil, 43’ü isim, 6’sı sıfat, 5’i zarf, 4’ü ünlem olmak üzere 74’ünün Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 9’u fiil, 28’i isim, 4’ü sıfat ve 2’si ünlem olmak üzere 43 kelime ve kelime grubunun ise daha önce Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık gösterdiği söylenmiştir.

7. Aydın, Mehmet (2005). “Derleme Sözlüğü’ne Birkaç Katkı Divânü Lügati’t-Türk’le Aybastı Ağzındaki Bazı Ortak Ögeler”. *İlmi Araştırmalar*, S 19: 17-22.

Çalışma, Ordu ilinin Aybastı ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerinden meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre bu çalışmada 2’si isim, 1’i fiil toplamda 3 kelime tespit edilmiştir. Söz konusu 3 ögenin de Derleme Sözlüğü’nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

8. Biray, Nergis (2009). “Denizli Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Turkish Studies*, S 4: 747-779.

Bu çalışma, Denizli ilinin farklı yörelerinden derlenmiş 235 söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Yazarın belirttiğine göre bu ögelerin 44’ü deyim, 4’ü beddua, 6’sı azarlama,

13'ü alet-eşya adı, 12'si çiçek-bitki adı, 1'i hayvan adı, 15'i nesne adı, 12'si yemek, yiyecek adı, 5'i akrabalıkla ilgili adlar, 3'ü giyecek adı, 3'ü hastalık adı, 5'i mekân adı, 2'si el işi adı, 2'si organ adı, 4'ü tabiat olayları ile ilgili adlar, 43'ü insanlarla ilgili sıfatlar, 9'u nesnelere ilgili sıfatlar, 7'si yiyecek ve bitkilerle ilgili sıfatlar, 1'i hastalıklarla ilgili sıfat, 2'si miktar bildiren sıfat, 6'sı zaman zarfı, 13'ü durum zarfı, 1'i yer-yön zarfı, 7'si yansıma sözcük, 4'ü ünlem, 11'i fiildir.

9. Boz, Erdoğan (1996). “Çüngüş ve Çermik Yöresi Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar”. *Milli Folklor*, S 29-30: 112-113.

Bu çalışma, Diyarbakır ilinin Çüngüş ve Çermik ilçelerinden derlenen 46 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen kelime ve kelime gruplarından 9'u alet ve eşya ismi, 10'u yemek ve yiyecek ismi, 8'i deyim olmak üzere 27 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda 11'i alet ve eşya ismi, 8'i yemek ve yiyecek ismi olmak üzere 19 tanesinin de Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlam açısından farklı olduğu görülmüştür.

10. Bozok, Emrah (2018). “Derleme Sözlüğü'ne Bir Katkı: Kıyıda Kulakta”. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, S 60: 201-205.

Bu çalışma, Samsun ilinin Çarşamba ilçesinde derlenen 1 adet ikilemeden meydana gelmiştir. Yazarın ifadesine göre bu kelime Derleme Sözlüğü'nde daha önce tespit edilmemiştir.

11. Bölük, Ramazan-Erdem, Mehmet Dursun (2021). “Antalya Kaş Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Journal of History School*, S 52: 2044-2063.

Bu çalışma, Antalya ilinin Kaş ilçesinde 2008-2010 yıllarında yapılan derleme çalışmaları sonucu tespit edilen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarların ifadelerine göre yapılan bu çalışmayla Derleme Sözlüğü'ne 97'si isim, 24'ü fiil, 7'si sıfat, 20'si zarf, 2'si ünlem, 12'si kalıp söz, 7'si ikileme olmak üzere 169 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Söz konusu kelime ve kelime gruplarının Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

12. Bulut, Serdar (2017). “Ahıska Bölgesi Türkleri Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar I”. *Asya Studies*, S 2: 9-16.

Bu çalışma, Ahıska Bölgesi Türklerinin ağzından derlenen 109 söz varlığı ögesini içermektedir. Bu ögelerin 55'i isim, 8'i sıfat, 13'ü fiil, 1'i edat, 16'sı zarf, 1'i bağlaç olmak üzere 94'ü Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olmasına rağmen anlam açısından farklılık gösteren 9'u isim, 6'sı fiil olmak üzere 15 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir.

13. Bulut, Serdar (2017). “Serik (Antalya) Yörükleri Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Route Educational and Social Science Journal*, S 17: 127-141.

Bu çalışma, Antalya ilinin Serik ilçesinden derlenen 175 kelime ve kelime grubunu ihtiva etmektedir. Tespit edilen bu söz varlığı ögelerinin 94'ü isim, 26'sı sıfat, 13'ü fiil, 2'si zamir, 3'ü zarf, 1'i deyim, 2'si ünlem olmak üzere 141 tanesi Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. Aynı zamanda Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamı eksik veya farklı olan 23'ü isim, 6'sı sıfat, 4'ü fiil, 1'i ünlem olmak üzere 34 söz varlığı ögesi daha tespit edilmiştir.

14. Bulut, Serdar (2018). “Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, S 57: 171-190.

Bu çalışma, Gümüşhane ili ve yöresi ağızlarından derlenen 158 söz varlığı ögesini içermektedir. Derlemeler arasında 76’sı isim, 15’i fiil, 22’si sıfat, 7’si zarf, 2’si edat, 2’si ikileme, 2’si kalıp söz olmak üzere 126 kelime ve kelime grubunun Derleme Sözlüğü’nde bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık gösteren 23’ü isim, 3’ü fiil, 4’ü sıfat, 1’i ikileme, 1’i ünlem olmak üzere 32 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir.

15. Bulut, Serdar (2019). “Giresun İli Dereli, Eynesil ve Görele İlçeleri Ağızlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Tarih Okulu Dergisi*, S 43: 1919-1942.

Bu çalışmada, Giresun’un Görele, Dereli ve Eynesil ilçelerinden derlenen 190 söz varlığı ögesi bulunmaktadır. Söz konusu ilçelerde tespit edilen kelimelerin dağılımı şu şekildedir:

Görele ilçesinden derlenen 124 kelime ve kelime grubu vardır. Bu ögelerin 35’i isim, 23’ü sıfat, 16’sı fiil, 2’si edat, 1’i beddua, 2’si ikileme, 6’sı deyim ve benzetme olmak üzere 85’i Derleme Sözlüğü’nde yer almamaktadır. Bunun yanı sıra 22’si isim, 5’i sıfat, 9’u fiil, 1’i edat, 1’i beddua, 1’i deyim ve benzetme olmak üzere 39’u Derleme Sözlüğü’nde olmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

Dereli ilçesinden 24 kelime ve kelime grubu derlenmiştir. Bu söz varlığının 8’i isim, 4’ü sıfat, 1’i ikileme, 1’i deyim ve benzetme olmak üzere 14’ü Derleme Sözlüğü’nde yer almazken 5’i isim, 5’i sıfat olmak üzere 10’u Derleme Sözlüğü’nde olmasına rağmen anlamı eksik ve farklıdır.

Eynesil ilçesi ağzından ise 42 kelime ve kelime grubu derlenmiştir. Bu söz varlığı ögelerinin 19’u isim, 9’u sıfat, 3’ü fiil, 1’i edat olmak üzere 32’si Derleme Sözlüğü’nde yer almamaktadır. Ayrıca 5’i isim, 3’ü sıfat, 2’si fiil olmak üzere 10’u Derleme Sözlüğü’nde olmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

16. Bulut, Serdar (2020). “Alanya (Antalya) Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S 111: 117-144.

Bu çalışma, Antalya ilinin Alanya ilçesinden derlenen kelimelerden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmayla Derleme Sözlüğü’ne 88 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Tespit edilen bu söz varlığı ögelerinin 31’i isim, 17’si sıfat, 14’ü fiil, 8’i zarf olmak üzere 70 tanesi Derleme Sözlüğü’nde bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra 9’u isim, 4’ü sıfat, 3’ü fiil, 2’si kalıp söz olmak üzere 18 tanesi de Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlamı eksik veya farklıdır.

17. Buran, Ahmet (1996). “Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Türk Dili*, S 535: 38-43.

Bu çalışma, Tunceli’nin Çemişgezek ilçesine bağlı Ulukale köyü ve çevresinden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre bu çalışmada 74 söz varlığı ögesi ele alınmıştır. Bu ögelerden 57’si isim, 1’i sıfat, 1’i fiil olmak üzere 59’unun Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Aynı zamanda Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam yönünden eksik veya farklı olan 15 isim tespit edilmiştir.

18. Buke, Himmet (2020). “Denizli Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 50: 131-148.

Bu çalışma, Denizli’nin Tavas ilçesine bağlı Çağırğan köyünden derlenen 79’u fiil, 168’i isim olmak üzere 247 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Bunların 95’i isim, 41’i fiil olmak üzere 136 tanesi Derleme Sözlüğü’nde yer almazken 73’ü isim, 38’i fiil olmak üzere 111 tanesi, Derleme Sözlüğü’nde bulunup anlam açısından farklılık göstermektedir.

19. Cankaya, Mahir (2013). “Erzincan Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Turkish Studies*, S 9: 899-910.

Bu çalışma, Erzincan’ın Tandırlı köyünden derlenen 42 adet söz varlığı ögesini içermektedir. Bunların 6’sı akrabalık ve lakap isimleri, 3’ü alet-eşya isimleri, 11’i meyve ve sebze isimleri, 5’i diğer isimler, 1’i sıfat, 1’i fiil olmak üzere 27’si Derleme Sözlüğü’nde bulunmamaktadır. Ayrıca, Derleme Sözlüğü’nde olup anlamı eksik veya farklı olan 15 kelime daha tespit edilmiştir. Bu 15 kelimenin 1’i alet-eşya ismi, 4’ü meyve-sebze-bitki ismi, 1’i nesne ismi, 6’sı diğer isimler, 1’i fiil, 2’si zarftır.

20. Çavga, Uğur (2015). “Belkaya (Konya Ereğli) Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *International Journal Of Languages Teaching and Education*, Mannheim:2669-2689.

Bu çalışma, Konya’nın Ereğli ilçesi ağızlarından derlenen 128 kelime ve kelime grubundan meydana gelmiştir. Bunların 82’si isim, 14’ü fiil olmak üzere 96’sının Derleme Sözlüğü’nde yer almadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte 28’i isim, 4’ü fiil olmak 32 tanesinin ise Derleme Sözlüğü’nde bulunduğu hâlde anlamlarının farklı veya eksik olduğu görülmüştür.

21. Çelik, Anıl (2018). “Yalova İli Yerli Ağzından Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü’ne Katkılar”. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, S 6: 512-543.

Bu çalışma, Yalova ilinden derlenen kelimelerden meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışma ile Derleme Sözlüğü’ne 138 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Bunların 20’si deyim, 65’i isim, 14’ü sıfat ve zarf, 7’si ünlem, 12’si ikileme ve yansıma, 4’ü fiil olmak üzere 122’si Derleme Sözlüğü’nde bulunmamaktadır. Ayrıca Derleme Sözlüğü’nde yer alıp anlamları farklı veya eksik olan 11’i isim, 2’si zarf, 3’ü fiil olmak üzere 16 söz varlığı ögesi daha tespit edilmiştir.

22. Çifci, Musa-Sezer, Önder (2017). “Derleme Sözlüğüne Katkılar (Emirdağ/Burunarkaç Köyü)”. *Turkish Studies*, S 15: 211-232.

Bu çalışma, Afyonkarahisar’ın Emirdağ ilçesine bağlı Burunarkaç köyünden derlenen kelime ve kelime gruplarından oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmayla Derleme Sözlüğü’ne 126 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Tespit edilen söz varlığı öğelerinden 1’i soru ifadesi, 2’si zarf, 36’sı isim, 18’i deyim, 2’si atasözü, 11’i fiil, 15’i sıfat olmak üzere 85’inin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı ifade edilmiştir. Ayrıca 2’si zarf, 21’i isim, 7’si deyim, 8’i fiil, 3’ü sıfat olmak üzere toplam 41 ögenin de Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık arz ettiği belirtilmiştir.

23. Çifci, Musa-Sezer, Önder (2018). “Derleme Sözlüğü’ne Katkılar (Emirdağ/Burunarkaç Köyü) II”. *Turkish Studies*, S 28, 241-264.

Bu çalışma, daha önce Musa Çifci ve Önder Sezer tarafından kaleme alınan Derleme Sözlüğü’ne Katkılar (Emirdağ/Burunarkaç Köyü) adlı makalenin devamı niteliğindedir.

Yazarın ifadelerine göre çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 131 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Tespit edilen ögelerden 2'si ikileme, 2'si zarf, 48'i isim, 26'sı fiil, 21'sifat olmak üzere 99'unun Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. 18'i isim, 10'u fiil, 4'ü sıfat olmak üzere 32 tanesinin de Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık arz ettiği ifade edilmiştir.

24. Çiftçi, Fetullah (2014). “Bitlis Merkez Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Anemon Muş Alparşan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 2: 262-271.

Bu çalışma, Bitlis ilinin merkezinden derlenmiş söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 96'sı isim, 28'i fiil, 53'ü sıfat, 5'i zarf olmak üzere 182 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir.

25. Demir, Erdal (2021). “Karaman'daki Geleneksel Mesleklerin Söz Varlığından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S 4: 69-84.

Bu çalışma, Karaman ilindeki geleneksel mesleklerin söz varlığından derlenen 41 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 12'si isim, 6'sı fiil, 12'si deyim olmak üzere 30 öge yer almaktadır. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde bulunup anlamı eksik veya farklı olan 9'u isim, 2'si fiil olmak üzere 11 öge daha mevcuttur.

26. Demirci, Metin (2017). “Derleme Sözlüğü'ne Osmaniye-Düziçi Ağzından Katkılar-I”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, S 6: 1360-1383.

Bu çalışma, Osmaniye ilinin Düziçi ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Uzun soluklu bir çalışma olması sebebiyle iki ayrı yayın şeklinde değerlendirilmiş ve bu çalışmada “I” harfine kadar olan kelime ve kelime grupları ele alınmıştır.

Yazarın ifadelerine göre bu çalışmada, Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 28'i isim, 10'u fiil olmak üzere 38 kelime ve kelime grubu bulunurken Derleme Sözlüğü'nde olmayan 184'ü isim soylu kelime ve 90'ı fiil, 125'i deyim, deyimleşmiş ifade, ikileme benzeri sözler olmak üzere 399 kelime ve kelime grubuna daha yer verilmiştir. Çalışma sonucunda toplam 437 kelime ve kelime grubuyla Derleme Sözlüğü'ne katkı sağlanmıştır.

27. Demirci, Metin (2017). “Osmaniye, Düziçi Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar II”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, S 33: 36-44.

Bu çalışma, bir önceki çalışmanın devamı niteliğinde olup yine Osmaniye ilinin Düziçi ilçesinden derlenen “I” harfinden “Z” harfine kadar olan kelime ve kelime gruplarını içermektedir.

Yazarın ifadelerine göre bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 28'i isim, 16'sı fiil olan 44 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olmayan 82'si isim, 53'ü fiil, 95'i ikileme veya kalıplaşmış söz olan 230 söz varlığı ögesi daha tespit edilmiştir. Böylece Derleme Sözlüğü'ne 274 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır.

28. Demirci, Metin (2021). “Osmaniye, Düziçi Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar III”. *Filoloji Çalışmaları, İnan. R-Yıldız. B (Ed.), Livre De Lyon: 165-186.*

Bu çalışma, Metin Demirci'nin daha önce Osmaniye-Düziçi ağzından Derleme Sözlüğü'ne katkı olarak yayımladığı iki makalenin ilavesi niteliğindedir. Yazarın ilk iki çalışmasından farkı bazı internet sitelerindeki söz varlıklarının da doğruluğu teyit edilerek eklenmesidir. Bu çalışmada, Derleme Sözlüğü'ne 403 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Söz konusu kelime ve kelime gruplarının 121'i isim soylu sözcük, 50'si fiil ve 157'si kalıp ifade olmak üzere 328'inin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 25'i isim soylu kelime, 21'i fiil 29'u kalıp ifade olmak üzere 75 kelime ve kelime grubunun ise daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

29. Demirtaş, Ahmet (2017). “Osmaniye Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı: 198-209.*

Bu çalışma, Osmaniye ilinden derlenen 39 söz varlığı ögesini içermektedir. Bu ögelerden 13'ü isim, 5'i sıfat, 9'u fiil, 1'i ünlem, 1'i ikileme, 1'i edat, 1'i zarf olmak üzere 31'inin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda 7'si isim, 1'i fiil olmak üzere 8 ögenin de Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

30. Demirtaş, Ahmet-Ölker, Aysun (2019). “Elbistan Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *XI. Uluslararası Dünya Dili Sempozyumu Bildiri Kitabı: 98-110.*

Bu çalışma, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Derleme Sözlüğü'ne 21 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır. Bunların 12'si isim ve 1'i birleşik fiil olmak üzere 13'ü Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. Ayrıca 6'sı isim, 1'i birleşik fiil, 1'i deyim olmak üzere 8 kelime ve kelime grubu anlamsal açıdan Derleme Sözlüğü'ne göre farklılık arz etmektedir.

31. Direkci, Bekir (2018). “Derebucak (Merkez) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Turkish Studies, S 20: 383-402.*

Bu çalışma Konya'nın Derebucak ilçesinde derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Çalışmada Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 32'si deyim, 49'u fiil, 204'ü isim olmak üzere toplamda 285 kelime ve kelime grubuna yer verilmiştir.

32. Direkci, Bekir-Şimşek, Bilal-Kayasandık, Emre-Koparan, Betül (2018). “İbradi Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar.” *III. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı: 391-405.*

Bu çalışma, Antalya'nın İbradi ilçesinden derlenen 88 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen ögelerin 31'i isim, 5'i sıfat, 10'u zarf, 1'i edat, 17'si fiil, 1'i zamir, 1'i bağlaç, 8'i deyim olmak üzere toplam 74 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca 12'si isim, 1'i fiil, 1'i zarf olmak üzere 14 ögenin Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

33. Doğan, Muammer (2009). “Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar-I”. *Turkish Studies, S 4: 236-249.*

Bu çalışma Aksaray ilinden derlenen 141 söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Söz konusu ögelerin 28'i deyim, 31'i isim, 16'sı sıfat, 7'si zarf, 1'i bağlaç, 2'si ünlem, 23'ü fiil olmak üzere toplamda 108'i Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. Derleme

Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 1'i deyim, 19'u isim, 4'ü sıfat, 1'i zarf, 8'i fiil olmak üzere toplamda 33 söz varlığı ögesine yer verilmiştir.

34. Doğan, Muammer (2010). “Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar-II”. *Turkish Studies*, S 5: 294-312.

Muammer Doğan'ın daha önce Aksaray ilinden yapmış olduğu katkıların devamı niteliğinde olan bu çalışmada, Derleme Sözlüğü'nde yer almayan 30'u deyim, 69'u isim, 6'sı sıfat, 8'i zarf, 1'i ünlem, 22'si zarf olmak üzere 136 söz varlığı ögesine yer verilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 2'si deyim, 27'si isim, 3'ü sıfat, 4'ü zarf, 11'i fiil olmak üzere 47 kelime ve kelime grubu daha bulunmaktadır. Böylece bu çalışmayla Derleme Sözlüğü'ne toplam 183 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır.

35. Doğan, Muammer (2012). “Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar-III”. *Diyalektolog*, S 4: 9-21.

Bu çalışma, Muammer Doğan'ın Aksaray ilinden yapmış olduğu üçüncü derleme yayınıdır. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 31'i deyim, 36'sı isim, 9'u sıfat, 2'si zarf, 12'si fiil olmak üzere 90 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Aynı zamanda Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 2'si deyim, 26'sı isim, 5'i sıfat, 5'i fiil olmak üzere 38 kelime ve kelime grubu daha tespit edilmiştir. Toplamda Derleme Sözlüğü'ne 128 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır.

36. Efe, Kürşat (2020). “Ankara Gündül Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S 49: 786-827.

Bu çalışma, Ankara'nın Gündül ilçesinden derlenmiş olan söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'nde yer almayan 39'u sıfat, 25'i fiil, 187'si isim, 15'i ünlem ifadesi olmak üzere 266 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 87'si isim, 25'i fiil, 26'sı sıfat olmak üzere 138 kelime ve kelime grubu yer almaktadır. Yapılan bu çalışma sonucunda Derleme Sözlüğü'ne 404 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır.

37. Erdem Nas, Gönül-Tokatlı, Suzan Suzi (2012). “Anamur Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 5: 33-45.

Bu çalışma, Mersin'in Anamur ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerini içermektedir. Yazarın ifadelerine göre yapılan çalışmada 110 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kelime ve kelime gruplarından 40'ı isim, 16'sı fiil, 4'ü sıfat, 3'ü zarf, 2'si ünlem, 11'i deyim, 6'sı ikileme olmak üzere 82'sinin Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı, 18'i isim, 8'i fiil, 2'si sıfat olmak üzere 28 tanesinin ise Derleme Sözlüğü'ne göre anlam açısından farklılık arz ettiği belirtilmiştir.

38. Erdem Nas, Gönül (2015). “Anamur Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar-II”. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, S 1: 1-8.

Bu çalışma, 2012 yılında Mersin'in Anamur ilçesinden yapılan derleme yayının devamıdır. Yazarın ifadelerine göre bu çalışmayla Derleme Sözlüğü'ne 57 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Söz konusu ögelerin 22'si isim, 9'u fiil, 3'ü ünlem, 5'i deyim, 1'i ikileme, 1'i zarf olmak üzere 41 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Aynı zamanda 12'si isim, 4'ü fiil olmak üzere 16 tanesinin de Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu görülmüştür.

39. Erdem Nas, Gönül-Parlar, Zahide (2016). “Bartın Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 13: 50-59.

Bu çalışmada, Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almayan 33’ü isim, 9’u fiil, 3’ü sıfat, 1’i zarf, 3’ü deyim, 1’i atasözü, 2’si ikileme olmak üzere 52 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü’nde olup anlamı eksik veya farklı olan 18’i isim, 1’i fiil olmak üzere 19 kelimeye daha yer verilmiştir. Yapılan bu çalışma sonucunda Derleme Sözlüğü’ne toplamda 71 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır.

40. Erdoğan, Songül (2016). “Niğde Yöresi Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar-1”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S 40: 70-82.

Bu çalışma, Niğde ilinden derlenen toplam 94 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen söz varlığı ögelerinin 22’si deyim, 28’i isim 1’i sıfat, 14’ü fiil, 2’si ünlem olmak üzere 67’sinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı görülmüştür. Ayrıca Derleme Sözlüğü’nde olup anlamı eksik veya farklı olan 5’i deyim, 11’i isim, 3’ü sıfat, 2’si zarf, 6’sı fiil olmak üzere 27 kelime ve kelime grubu daha tespit edilmiştir.

41. Erdoğan, Songül (2018). “Türk Oyaları Kataloğu’ndan Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Turkish Studies*, 13 (20), 437-450.

“Türk Oyaları Kataloğu” adlı çalışma Türkiye’nin sadece otuz üç ilinden yapılan derlemelerle oluşturulmuş bir eserdir. Bu çalışmada ise “Türk Oyaları Kataloğu” adlı eserden hareketle Derleme Sözlüğü’ne katkıda bulunulmuştur. Çalışmada Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almayan 110 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Yazarın ifadelerine göre bu ögelerin 10’unun isim, 8’inin sıfat tamlaması, 87’sinin belirtisiz isim tamlaması, 1’inin edat grubu, 1’inin sıfat-fiil grubu, 3’ünün cümle yapısında olduğu belirtilmiştir.

42. Erdoğan, Songül (2020). “Kırşehir Yöresi Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar-1”. *Diyalektolog*, S 25: 45-66.

Bu çalışma, Kırşehir ili ve yöresi ağızlarından derlenen kelime ve kelime gruplarından oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre 138 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu söz varlığı ögelerinden 72’si isim, 31’i fiil, 12’si deyim olmak üzere 115 tanesinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı görülmüştür. Ayrıca 15’i isim, 6’sı fiil, 2’si deyim olmak üzere 23 söz varlığı ögesinin Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık arz ettiği belirtilmiştir.

43. Eren, Abdullah-Öztürk, Abdulkadir (2017). “Yukarıkızıl Köyü Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S 3: 413-421.

Bu çalışma, Ordu ilinin Ulubey ilçesine bağlı Yukarıkızıl köyünden derlenen kelime ve kelime gruplarından oluşmaktadır. Yazarların ifadelerine göre Derleme Sözlüğü’ne 116 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Bunların 61’i isim, 19’u fiil, 17’si deyim olmak üzere 97’si Derleme Sözlüğü’nde yer almazken Derleme Sözlüğü’nde olup anlamı eksik veya farklı olan 15’i isim, 4’ü fiil olan 19 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir.

44. Erenoğlu Ataizi, Dilek-Sözer, Burak (2018). “Kadınhanı Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 1: 580-592.

Bu çalışmadaki derlemeler, Konya ilinin Kadınhanı ilçesine yerleşmiş olan Yörük ve Türkmenlerden yapılmıştır. Yazarların ifadelerine göre Derleme Sözlüğü’ne 106 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Söz konusu ögelerin 59’u isim, 13’ü sıfat, 10’u

zarf, 8'i fiil, 5'i deyim ve 1'i ünlem olmak üzere 96'sı Derleme Sözlüğü'nde yer almazken geriye kalan 8'i isim, 1'sıfat, 1'i zarf olmak üzere 10 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

45. Eroğlu, Süleyman (2020). “Domaniç Merkez Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar.” 12. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı: 897-905.

Bu çalışma, Kütahya ili Domaniç ilçesi merkez ağzından derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'ne 142 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu kelime ve kelime gruplarının 2'si atasözü, 19'u deyim, 17'si fiil, 56'sı isim olmak üzere 94'ünün Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan, 37'si isim, 11'i fiil olmak üzere 48 kelime ve kelime grubunun ise daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu tespit edilmiştir.

46. Ersöz, Serpil (2009). “Nazilli (Aydın) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, S 2: 37-62.

Aydın ilinin Nazilli ilçesinden derlenmiş söz varlığı ögelerinden oluşan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 108 ögeyle katkı sağlanmıştır. Bu ögelerin 90'ı (35'i isim, 1'i sıfat, 45'i fiil, 2'si deyim, 4'ü zarf, 2'si edat ve 1'i ünlem) Derleme Sözlüğü'nde bulunmazken 18'i (8'i fiil, 2'si sıfat, 7'si isim ve 1'i bağlaç) Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlam açısından farklılık göstermektedir.

47. Erten, Münir-Başkan, Ahmet (2016). “Bismil Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 2: 67-77.

Yazarların belirttiğine göre bu çalışmada ana kaynak olarak Ahmet Başkan tarafından 2012 yılında hazırlanan *Bismil Ağzı* adlı yüksek lisans tezi esas alınmıştır. Bu çalışma ile Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 30'u isim, 4'ü sıfat, 5'i fiil, 1'i bağlaç ve 1'i ünlem olmak üzere toplam 41 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir.

48. Gökçe, Hüseyin (2019). “Bursa Dağ Yöresinden (Keles ve Orhaneli İlçelerinden) Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 36: 79-100.

Bu çalışma, Bursa ilinin Keles ve Orhaneli ilçelerinden derlenen söz varlığı ögelerini ihtiva etmektedir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 224 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır.

Çalışmada tespit edilen kelime ve kelime gruplarının 129'u (90'ı isim ve 39'u fiil) Derleme Sözlüğü'nde yer almamaktadır. Aynı zamanda bu kelime ve kelime gruplarından 95'inin (22'si fiil ve 73'ü isim) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

49. Gülensoy, Tuncer (1998). “Anadolu Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dili*, S 553: 14-16.

Bu çalışma, Uşak ilinden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Çalışmada Derleme Sözlüğü'nde bulunmayan 11'i isim, 4'ü fiil, 3'ü sıfat olmak üzere 18 söz varlığı ögesi yer almaktadır.

50. Gülseren, Cemil (2016). “Malatya'dan Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 12: 47-55.

Bu çalışma, Malatya ili ağızlarından derlenen 253 adet söz varlığı ögesini içermektedir. Bu ögelerden 203 tanesi (82'si isim, 9'u sıfat, 34'ü fiil, 12'si deyim, 16'sı zarf, 2'si edat, 6'sı ikileme, 42'si birleşik kelime) Derleme Sözlüğü'nde yer almamaktadır. 50 tanesinin (10'u fiil, 4'ü sıfat, 13'ü isim, 1'i zarf, 2'si edat, 7'si deyim, 13'ü birleşik kelime) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

51. Gürsoy, Adem (2020). “Gencek (Konya-Derebucak) Mahallesi Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S 2: 288-297.

Konya'nın Derebucak ilçesine bağlı Gencek Mahallesi'nden derlenen bu çalışma 80 adet söz varlığı ögesini içermektedir. Bahsi geçen söz varlığı ögelerinin 49'u isim, 11'i fiil, 11'i deyim olmak üzere 71'i Derleme Sözlüğü'nde yer almamaktadır. 7'si isim, 2'si fiil olmak üzere toplam 9 öge ise Derleme Sözlüğü'ne göre anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

52. Güven, Ömer (2014). “Zara (Sivas) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S 51: 63-77.

Bu çalışma, Sivas ilinin Zara ilçesinden derlenen 168 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Bu ögelerden 45'i isim, 15'i sıfat, 8'i zarf, 1'i ünlem, 12'si fiil, 46'sı deyim, 5'i beddua olmak üzere 132'si Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. 17'si isim, 4'ü sıfat, 14'ü fiil, 1'i deyim olmak üzere 36'sının ise Derleme Sözlüğü'nde yer alıp anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

53. Güven, Ömer (2021). “Zara (Sivas) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar II”. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S 5: 299-315.

Bu çalışma, daha önce Sivas'ın Zara ilçesinde derlenip yayımlanan söz varlığı katkılarının devamı niteliğindedir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde yer almayan 101'i deyim, 12'si beddua, 52'si isim, 42'si sıfat, 7'si zarf, 43'ü fiil, 19'u ikileme olmak üzere 276 söz varlığı ögesi bulunmaktadır. Bunun yanında Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 3'ü deyim, 1'i beddua, 12'si isim, 17'si sıfat, 2'si zarf, 12'si fiil, 1'i ünlem olmak üzere 48 kelime ve kelime grubuna daha yer verilmiştir. Ömer Güven bu çalışmasıyla Derleme Sözlüğü'ne toplam 324 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlamıştır.

54. Güven, Ömer-Yılmaz, Asena (2021). “Oğuzeli (Gaziantep) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (6), 156-173.

Bu çalışma, Gaziantep ilinin Oğuzeli ilçesinden derlenen 363 söz varlığı ögesini içermektedir. Söz konusu ögelerin 69'u deyim, 108'i isim, 77'si sıfat, 18'i zarf, 5'i ünlem, 14'ü fiil, 19'u ikileme olmak üzere 310'unun Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 27'i isim, 14'ü sıfat, 3'ü zarf ve 3'ü ikileme, 4'ü fiil, 2'si deyim olmak üzere 53 kelime ve kelime grubunun ise daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu tespit edilmiştir.

55. Güzel, Ferdi (2012). “Şahsuvar (Elazığ) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dili*, S 728: 68-80.

Bu çalışma, Elazığ ilinin merkez ilçesine bağlı Şahsuvar Mahallesi'nden derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 377 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu kelime ve kelime gruplarının 326'sı (154'ü isim, 35'i sıfat, 105'i fiil, 30'u zarf, 1'i edat, 1'i ünlem)

Derleme Sözlüğü'nde yer almazken 51'inin (21'i fiil, 10'u sıfat, 18'i isim, 2'si zarf) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu görülmüştür.

56. Güzel, Ferdi (2013). “Şahsuvar (Elazığ) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar II”. *Diyaletolog*, S 6: 15-33.

Bu çalışma, Ferdi Güzel'in Elazığ ilinin merkez ilçesine bağlı Şahsuvar Mahallesi'nden yapmış olduğu ikinci bir çalışmadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 208 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu kelime ve kelime gruplarının 42'si (22'si isim, 9'u sıfat, 7'si fiil, 3'ü zarf, 1'i edat) Derleme Sözlüğü'nde yer almazken 166'sının (32'si fiil, 22'si sıfat, 105'i isim, 5'i zarf, 2'si ünlem) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu tespit edilmiştir.

57. Hazar, Mehmet (2007). “Nevşehir Folklorundan Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dili*, S 669: 580-584.

Bu çalışma Nevşehir'de, Nevşehir folkloruna ait kelimelerin derlenmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde olmayan 4'ü isim, 3'ü sıfat olmak üzere 7 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 3 öge (2'si isim, 1'i sıfat) daha tespit edilmiştir. Böylece toplamda 10 ögeyle Derleme Sözlüğü'ne katkı sağlanmıştır.

58. İbiş, Nermin (2022). “Bayburt İli (Yerlice Köyü) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi*, S 10: 52-66.

Bayburt ilinin merkez ilçesine bağlı Yerlice Mahallesi'nden derlenen bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 101 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Bunların 70'inin (16'sı fiil, 41'i isim, 10'u sıfat, 3'ü zarf) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilirken 31'inin (20'si isim, 6'sı sıfat, 5'i fiil) Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu görülmüştür.

59. Kalay, Emin (1997). “Edirne İli Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar I”. *Türk Dili*, S 547: 25-33.

Bu çalışma, Edirne ili ve çevresinden derlenen kelime ve kelime gruplarından oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 191 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu kelime ve kelime gruplarının 130'u (20'si fiil, 104'ü isim, 5'i sıfat, 1'i zarf) Derleme Sözlüğü'nde yer almazken 61'inin (46'sı isim, 4'ü sıfat, 11'i fiil) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

60. Kalay, Emin (2004). “Edirne İli Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar II”. *Türk Dili*, S 633: 250-259.

Bu çalışma, Emin Kalay'ın Edirne ilinden yapmış olduğu ikinci bir çalışmadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde olmayan 153 söz varlığı ögesi (139'u isim, 9'u fiil, 5'i sıfat) tespit edilmiştir. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 80 öge (60'ı isim, 4'ü sıfat, 16'sı fiil) daha tespit edilmiştir. Böylece toplamda 233 kelime ve kelime grubu ile Derleme Sözlüğü'ne katkı sağlanmıştır.

61. Kamacı, Duygu (2011). “Erzurum Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, S 1: 158-164.

Bu çalışma, Erzurum ilinin Yakutiye ilçesine bağlı Gökçeyamaç Mahallesi'nden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. İlgili çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 155 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır. Tespit edilen kelime ve kelime gruplarının Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı ifade edilmiştir. Söz konusu kelime ve kelime gruplarının 44'ü isim, 54'ü sıfat, 25'i deyim, 3'ü ses yansımali kelime, 4'ü ikileme, 11'i kalıplaşmış ifade, 1'i sıfat/isim, 13'ü fiildir.

62. Kara, Kürşat - Güzel, Ferdi (2019). "Artvin İli, Şavşat İlçesi Yukarı Koyunlu (Süles) Köyünden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar". *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, S 1: 37-52.

Bu çalışma, Artvin'in Şavşat ilçesine bağlı Koyunlu (Süles) Mahallesi'nden derlenen 47 söz varlığı ögesini içermektedir. Söz konusu ögelerin 38'inin (27'si isim, 8'i fiil, 2'si zarf, 1'i ünlem) Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı görülmüştür. Ayrıca Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 9 öge (7'si isim, 2'si fiil) bulunmaktadır.

63. Karaman, Ahmet (2011). "Sandıklı Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar". *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S 3: 273-286.

Bu çalışma, Afyonkarahisar ilinin Sandıklı ilçesinden derlenen 161 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Söz konusu ögelerin 97'sinin (46'sı fiil, 41'i isim, 6'sı sıfat, 3'ü zarf ve 1'i edat) Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı, 64'ünün (42'si isim, 16'sı fiil ve 6'sı sıfat) ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

64. Karaörs, Metin (1994). "Derleme Sözlüğüne Katkılar, Kayseri, Isparta, Adana İllerinden Derlemeler". *Türk Dili*, S 505: 65-67.

Bu çalışma, Isparta ilinin Uluborlu ilçesi ile Kayseri ve Adana illeri çevresinden yapılan derleme çalışmaları sonucu meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almayan 36 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Söz konusu bu ögelerden 4'ü âdet ve geleneklerle ilgili sözler, 6'sı yemek, yiyecek ve bitki adları, 8'i nesne ve yer adları, 12'si hareket ve davranışlarla ilgili sözler, 6'sı deyim ve atasözleridir.

65. Koraş, Hikmet (2002). "Derleme Sözlüğü'ne İlaveler". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S 12: 171- 208.

Bu çalışma, çoğunluğu Karaman ili olmak üzere Türkiye'nin çeşitli yörelerinden derlenen 256 adet söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Bu ögelerin 12'si fiil, 33'ü isim ve 3'ü sıfat olmak üzere 48 tanesi Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almamaktadır. Geriye kalan 101'i isim, 81'i fiil, 19'u sıfat ve 7'si zarf olmak üzere 208 öge ise Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

66. Kuşdemir, Ayşegül (2020). "Tokat ve Yöresi Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar-I". *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, S 1: 39-55.

Bu çalışma, Tokat ili ve yöresinden derlenen 134 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen ögelerden 24'ü deyim, 5'i beddua, 33'ü isim, 20'si sıfat, 6'sı zarf, 17'si fiil ve 1'i edat olmak üzere 106 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı; 3'ü deyim, 15'i isim, 3'ü sıfat, 5'i fiil ve 2'si zarf olmak üzere 28 tanesinin ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

67. Küçük, Salim (2014). "Bayburt İli Ağzlarında Kullanılan Deyimler ve Aydıntepe İlçesi Erikdibi Köyü Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar". *Tarihi ve Kültürü ile 19. Yüzyıldan Günümüze Bayburt Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*: 1-23.

Bu çalışma, Bayburt ili ağızlarından özellikle de Aydıntepe ilçesine bağlı Erikdibi Mahallesi ağızından derlenen deyimlerden meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almayan 226 deyim tespit edilmiştir. Tespit edilen bu deyimlerden 128'i Erikdibi Mahallesi ağızından, 86'sı Bayburt yöresi ağızlarının genelinden derlenmiştir. Ayrıca derlenen deyimlerden 12'sinin hem Erikdibi ağızında hem de Bayburt ili ağızlarının genelinde ortak olduğu belirtilmiştir.

68. Küçükballı, Fatih Numan (2015). “Gazipaşa Dillere Destan Adlı Eserden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S 37: 309-370.

Bu çalışma, Antalya'nın Gazipaşa ilçesi ağızlarının yerel söz varlığıyla yazılmış şiirleri ihtiva eden *Gazipaşa Dillere Destan* adlı eser esas alınarak yapılmıştır. İlgili çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 158 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Tespit edilen ögelerin 21'i deyim, 2'si dua, 57'si isim, 9'u sıfat, 8'i zarf, 1'i ünlem ve 22'si fiil olmak üzere 120 tanesinin Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı; 28'i isim, 3'ü sıfat, 6'sı fiil ve 1'i zarf olmak üzere 38 tanesinin ise Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

69. Küçükballı, Fatih Numan (2016). “Bozkır (Konya) Ağızından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır, Bildiri Kitabı*: 643-658.

Bu çalışma Konya ilinin Bozkır ilçesinden derlenen 242 adet söz varlığı ögesini içermektedir. Söz konusu ögelerin 102'si isim, 43'ü fiil 6'sı deyim-deyimleşmiş ifade, 37'si sıfat ve 23'ü zarf olmak üzere 211'inin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Aynı zamanda Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 17'si isim, 6'sı fiil, 5'i sıfat ve 3'ü zarf olmak üzere 31 kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir.

70. Mangır, Mediha (2017). “Derleme Sözlüğüne “Kadın” Kavramı ile İlgili Katkılar.” *Dede Korkut Dergisi*, S 13: 38-50.

Bu çalışma, Türkiye Türkçesi ağız çalışmalarında yer alan “kadın” kavramı ile ilgili adlandırmalar esas alınarak oluşturulmuştur. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 285 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Bu ögelerin 40'ının (4'ü fiil ve 36'sı isim) Derleme Sözlüğü'nde daha önce görülmediği belirtilirken 23'ünün (4'ü fiil ve 19'u isim) Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

71. Metin, Beyazıt Bilge (2016). “Geydoğan Ağızından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S 11: 78-87.

Bu çalışma, Amasya'nın Taşova ilçesine bağlı Geydoğan Mahallesi'nden yapılmış derlemelerden meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'ne 160'ı isim soylu, 36'sı fiil, 9'u ikileme olmak üzere 205 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. İlgili söz varlığı ögelerinin hiçbirinin daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı belirtilmiştir.

72. Oruç Aslan, Birsal-Öbek, Emin Erdem (2018). “Demirci Halı Dokumalarında Kullanılan Terimler ve Derleme Sözlüğü'ndeki Yeri”. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S 39: 65-72.

Bu çalışma, Manisa'nın Demirci ilçesinden derlenen halı dokumacılığıyla ilgili söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Çalışma sonucunda Derleme Sözlüğü'nde daha önce tespit edilmeyen 12 ögeyle (12'si de isim) sözlüğe katkı sağlanmıştır.

73. Ölmez, Zuhale (2010). “Diyarbakır Ağzının Söz Varlığına Katkılar”. *Türk Dilleri Araştırmaları*, S 20: 193- 201.

Bu çalışma, Diyarbakır ilinden derlenen 11 adet söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Söz konusu 11 ögenin 1 tanesinin (1 isim) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı, geriye kalan 10 tanesinin (7'si isim, 1'i sıfat ve 2'si fiil) ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

74. Özdarendeli, Nursel (2016). “Velimeşe Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S 34: 57-79.

Bu çalışma, Tekirdağ ilinin Velimeşe ilçesinden derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 194 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu söz varlığı ögelerinin 56'sının (5'i sıfat, 21'i isim, 24'ü fiil, 4'ü zarf, 1'i edat ve 1'i bağlaç) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu; 138'inin (8'i sıfat, 73'ü isim, 37'si fiil, 10'u zarf, 1'i bağlaç, 6'sı ünlem ve 3'ü ikileme) ise Derleme Sözlüğü'nde bulunmadığı ifade edilmiştir.

75. Özdemirel, Seyfettin (2021). “Niğde (Dünderli Kasabası) Yöresinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S 50: 137-149.

Bu çalışma, Niğde ilinin Dünderli kasabasından derlenen söz varlığı ögelerini içermektedir. Çalışmada tespit edilen ögelerin, 22'si deyim, 24'ü isim, 1'i sıfat, 9'u fiil, 3'ü zarf, 3'ü beddua, 3'ü ünlem olmak üzere 65 tanesi Derleme Sözlüğü'nde bulunmamaktadır. Ayrıca 12'si isim, 3'ü sıfat, 2'si fiil olmak üzere 17 kelime ve kelime grubu Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamsal açıdan farklılık arz etmektedir. Yapılan çalışma sonucunda Derleme Sözlüğü'ne toplamda 82 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur.

76. Özdemirel, Seyfettin (2021). “Niğde (Dünderli Kasabası) Yöresinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar II”. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 6 (3), 270-285.

Bu çalışma, Seyfettin Özdemirel'in Niğde ilinin Dünderli kasabasıyla ilgili yapmış olduğu çalışmanın devamı niteliğindedir. Çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 91 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Bu ögelerin 29'u deyim, 17'si isim, 1'i sıfat, 5'i zarf, 9'u fiil, 3'ü ikileme olmak üzere 64'ünün Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 15'i isim, 2'si sıfat, 2'si zarf, 6'sı fiil ve 2'si deyim olmak üzere 27 ögenin ise daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

77. Özden, Muharrem (2017). “Bilecik Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, S 11: 273-315.

Bu çalışma, Bilecik ili ve çevresindeki 92 köyden yapılmış olan derlemelerden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almayan 34'ü deyim, 33'ü fiil, 6'sı zamir, 22'si zarf, 182'si isim, 4'ü edat, 14'ü bağlaç, 1'i ünlem olmak üzere 296 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Aynı zamanda Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan 1'i deyim, 97'si isim, 28'i fiil, 11'i sıfat, 2'si zamir, 6'sı zarf, 5'i edat, 1'i bağlaç, 1'i ünlem olmak üzere 152 adet öge

daha belirlenmiştir. Derleme Sözlüğü'ne toplamda 448 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur.

78. Özden, Muharrem (2018). “Gümülcine Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 17: 199-249.

Bu çalışma, Yunanistan'ın Trakya bölgesinde Rodopi ilinin merkezi olan ve içerisinde önemli oranda Türk nüfusu bulunan Gümülcine'den derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 705 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Söz konusu ögelerin 293'ü isim, 77'si deyim, 42'si sıfat, 44'ü fiil, 47'si zarf, 11'i zamir, 6'sı edat, 4'ü ünlem, 2'si ikileme olmak üzere 526'sının Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı ifade edilmiştir. Ayrıca 112'si isim, 12'si sıfat, 34'ü fiil, 4'ü edat, 13'ü zarf, 2'si bağlaç, 2'si ünlem olmak üzere 179 ögenin Derleme Sözlüğü'nde yer almasına anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

79. Özen Eratalay, Sevda - Eratalay, Süleyman (2011). “Alaşehir (Manisa) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri Cilt 1: 353-365.*

Bu çalışma, Manisa ilinin Alaşehir ilçesinden derlenmiş metinlerden hareketle oluşturulmuştur. Yazarların ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'ne 106 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Bu ögelerden 32'sinin deyim, 40'ının isim, 11'inin sıfat, 7'sinin ikileme, 8'inin zarf, 1'inin ünlem, 7'sinin fiil olduğu ve ilgili ögelerin hiçbirinin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

80. Özgür, Can (2006). “Eskişehir Yöresi Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, S 1: 92-98.

Bu çalışma, Eskişehir ilinin Sivrihisar ilçesinden derlenen 57 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen ögelerin 25'inin (18'i fiil, 5'i isim ve 2'si sıfat) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı ifade edilirken 32'sinin (18'i isim, 10'u fiil ve 4'ü sıfat) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

81. Özgür, Can (2016). “Ortadoğu Kökenli Emirdağ Türkmenlerinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Uluslararası Tarihte ve Günümüzde Ortadoğu'da Türkmenler (Irak-İran-Suriye) Sempozyumu: 93-99.*

Bu çalışma, Afyon ilinin Emirdağ ilçesinden derlenen 90 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Bu ögelerin 58'inin (14'ü fiil, 27'si isim, 15'i sıfat ve 2'si zarf) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı, geriye kalan 32'sinin (18'i isim, 5'i fiil, 8'i sıfat ve 1'i zarf) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

82. Özkaya, Hakkı (2015). “Kırklareli İli Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S 2: 33-39.

Bu çalışma, Kırklareli ilinden derlenen 83 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Tespit edilen ögelerin 36'sı isim, 6'sı fiil, 4'ü zarf, 9'u sıfat olmak üzere 55'inin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı görülürken 13'ü isim, 10'u fiil, 3'ü sıfat, 2'si zarf olmak üzere 28'inin Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

83. Özsoy, Nasrullah (2010). “Afşin Ağzından Türkiye Türkçesi Ağzaları Sözlüğü'ne Katkılar”. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C 7, S 1: 35-44.

Bu çalışma, Kahramanmaraş ilinin Afşin ilçesinden derlenen 65 söz varlığı ögesinden meydana gelmiştir. İlgili çalışmada bu ögelerin 8'i sıfat, 10'u isim, 18'i fiil ve 2'si zarf olmak üzere 38'inin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı; 4'ü sıfat, 21'i isim ve 2'si fiil olmak üzere 27'sinin ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

84. Öztürk, Erol (2009). “Mersin Yörüklerinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dili*, S 689: 405-411.

Bu çalışma, Mersin Yörüklerinin bulunduğu Tarsus, Mut ve çevre ilçelerde yapılan derlemelerden meydana gelmiştir. Çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 243 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Bu 243 ögenin 209'unun (150'si isim, 39'u fiil, 2'si ünlem, 1'i ikileme, 8'i zarf, 5'i sıfat, 2'si bağlaç ve 2'si soru ifadesi) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı, 34'ünün (21'i isim, 7'si fiil, 1'i ikileme, 1'i zarf, 3'ü sıfat ve 1'i soru ifadesi) ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

85. Öztürk, Erol (2018). “Mersin Yörüklerinden Derleme Sözlüğü'nde Bulunmayan Deveyle İlgili Kelimeler Üzerine”. *III. Uluslararası Al Farabi Sosyal Bilimler Kongresi*, (9-11 Kasım 2018), Ankara: İksad Yayınevi: 671-675.

Bu çalışma, Mersin Yörüklerinden derlenen deve ile ilgili söz varlığı ögelerini içermektedir. Yazarın ifadelerine göre Derleme Sözlüğü'ne 69 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Çalışmada 13'ü deve ismi, 4'ü deve ve devecilikle ilgili fiil, 9'u devecilikle ilgili araç gereç ismi, 10'u deve ve devecilikle ilgili isim olmak üzere toplam 36 ögenin daha önce Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı ifade edilmiştir. Ayrıca 11'i deve ismi, 8'i deve ve devecilikle ilgili fiil, 8'i devecilikle ilgili araç gereç ismi, 6'sı deve ve devecilikle ilgili isim olmak üzere 33 ögenin Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

86. Pehlivan, Gülcihan (2017). “İzmir'in Bayındır İlçesi Ağzından Derleme ve Deyimler Sözlüğü'ne Katkılar”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17 (1): 201-233.

Bu çalışma, İzmir ilinin Bayındır ilçesindeki 40 köyden derlenen 298 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. Bunların 205'inin (108'i isim, 76'sı fiil, 8'i zarf, 15'i sıfat ve 2'si edat) Derleme Sözlüğü'nde daha önce görülmediği ifade edilirken 93'ünün (54'ü isim, 32'si fiil, 4'ü zarf ve 3'ü sıfat) Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

87. Pehlivan, Gülcihan (2020). “İzmir'in Bayındır İlçesi Ağzından Derleme ve Deyimler Sözlüğü'ne Katkılar”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Armağan Sayısı, S 18: 377-394.

İzmir'in Bayındır ilçesinden derlenen söz varlığı ögelerini içeren bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 54 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır. Söz konusu katkıların 40'ının (10'u fiil, 20'si isim, 8'i sıfat, 1'i zarf ve 1'i ikileme) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı, 14 tanesinin ise Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

88. Sır Dünder, A. Nur (2021). “Kütahya Merkez Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar I”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, S 19/3: 903-925.

Bu çalışma, Kütahya merkez ağzından derlenen 12 fiilden meydana gelmiştir. Bu fiillerin 6'sinin Derleme Sözlüğü'nde bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca 6 fiilin ise Derleme Sözlüğü'nde yer almasına rağmen anlamsal açıdan farklılık arz ettiği belirtilmiştir.

89. Sökmen, İsmail (2017). “Derleme Sözlüğü ve Bismil Türkmen Ağzı Söz Varlığına Katkılar.” *Turkish Studies*, S 12: 461–484.

Bu çalışma, Diyarbakır’ın Bismil ilçesinden derlenen 544 söz varlığı ögesinden meydana gelmiştir. Bu ögelerin 85’i deyim, 15’i atasözü, 8’i dua ve beddua, 135’i isim, 85’i fiil, 47’si sıfat, 3’ü ünlem, 11’i zarf, 5’i ikileme, 1’i soru ifadesi ve 1’i edat olmak üzere 311 tanesinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Aynı zamanda 156’sı isim, 48’i fiil, 6’sı zarf, 20’si sıfat, 1’i ünlem, 1’i ikileme ve 1’i soru ifadesi olmak üzere 233 tanesinin de Derleme Sözlüğü’nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

90. Şanlı, Cevdet (1997). “Kırklareli, Erzurum ve Artvin İllerimizden Derleme Sözlüğüne Katkılar”. *Türk Dili*, S 552: 542- Kırklareli, Erzurum 547.

Bu çalışma Kırklareli, Artvin ve Erzurum yörelerinden derlenen 50 söz varlığı ögesini içermektedir. Söz konusu ögelerin 34’ünün (12’si fiil, 12’si isim, 3’ü sıfat, 4’ü zarf, 2’si edat ve 1’i ikileme) Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı, 16’sının (9’u isim, 6’sı fiil ve 1’i sıfat) ise Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

91. Şanlı, Cevdet (1999). “Anadolu ve Rumeli Ağızlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar II.” *Türk Dili*, S 572, 670-680.

Bu çalışma, Anadolu ve Rumeli yöresinde çeşitli illerden derlenen söz varlığı ögelerinden meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü’ne 78 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır. Bu kelime ve kelime gruplarından 47’sinin (35’i isim, 9’u fiil, 1’i sıfat, 1’i edat ve 1’i ikileme) Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı tespit edilirken 31’inin (17’si isim, 7’si fiil, 2’si edat, 1’i sıfat, 1’i ikileme, 2’si zarf ve 1’i soru ifadesi) ise Derleme Sözlüğü’nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu görülmüştür.

92. Tan, Ali-Uğureli, Ayşe (2017). “Kesikkeli Köyü’nden Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 16: 223-239.

Bu çalışma, Osmaniye’nin Kadiri ilçesine bağlı Kesikkeli Mahallesi’nden derlenen kelime ve kelime gruplarından meydana gelmiştir. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü’ne 117 kelime ve kelime grubuyla katkı sağlanmıştır. Söz konusu katkılar içerisinde 26’sı isim, 12’si fiil, 38’i deyim, 7’si beddua, 3’ü ünlem, 1’i atasözü, 10’u ikileme olmak üzere toplam 97 kelime ve kelime grubunun daha önce Derleme Sözlüğü’nde yer almadığı belirtilmiştir. Ayrıca 14’ü isim 5’i fiil, 1’i ünlem olmak üzere 20 kelime ve kelime grubunun Derleme Sözlüğü’nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

93. Taş, Fahri N.-Ertane Baydar, Arzu Sema-Baydar, Turgut (2018). “Erzincan Refahiye Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S 12: 61-66.

Bu çalışma, Erzincan ilinin Refahiye ağzından derlenmiş kelimelerden oluşmaktadır. Yazarların ifadelerine göre bu çalışmada 41 söz varlığı ögesi Derleme Sözlüğü’ne katkı olarak sunulmuştur. Bahsi geçen söz varlığı ögelerinden 30 tanesi (22’si isim, 6’sı sıfat, 1’i fiil ve 1’i ünlem) Derleme Sözlüğü’nde yer almazken diğer 11 tanesi (7’si isim, 2’si sıfat ve 2’si fiil) Derleme Sözlüğü’nde olup anlam yönünden farklılık arz etmektedir.

94. Tekin, Feridun-Cantürk, Samet (2014). “Giresun ve Yöresi Ağzlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 9: 33-46.

Bu çalışma, Giresun ili ve yöresi ağzlarından derlenen 294 söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Söz konusu ögelerin 168 tanesi (26’sı fiil, 116’sı isim, 9’u zarf, 16’sı sıfat ve 1’i ikileme) Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almazken 126 tanesi (21’i fiil, 88’i isim, 15’i sıfat ve 2’si zarf) ise Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam yönünden farklılık göstermektedir.

95. Telli, Burak-Bulut, Serdar-Bulduk, Türker Barış (2014). “Adıyaman Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Adıyaman Üniversitesi Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu-I: 1-13.*

Adıyaman ili ve Yöresi Ağzları adlı eser esas alınarak hazırlanan bu çalışmada Derleme Sözlüğü’ne 363 söz varlığı ögesiyle katkıda bulunulmuştur. Söz konusu katkılarının 268’i isim, 26’sı fiil, 43’ü sıfat, 13’ü zarf, 2’si ünlem, 2’si ikileme, 1’i bağlaç ve 8’i deyimdir. Çalışmaya alınan hiçbir söz varlığı ögesinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

96. Telli, Burak (2019). “Hatay Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Tarih Okulu Dergisi*, S 38: 664-693.

Bu çalışmayla Hatay’dan derlenen 269 söz varlığı ögesi Derleme Sözlüğü’ne katkı olarak sunulmuştur. Söz konusu katkılardan 118’i isim, 32’si fiil, 35’i sıfat, 5’i zarf, 1’i edat, 2’si bağlaç olmak üzere 193’ünün Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı; 50’si isim, 8’i fiil, 13’ü sıfat, 3’ü zarf, 1’i edat, 1’i bağlaç olmak üzere 76 ögenin de Derleme Sözlüğü’ne göre anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

97. Telli, Burak-Bulduk, Türker Barış (2019). Adıyaman İli ve Yöresi Ağzlarından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar: Fiil”. *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, S 10: 98-115.

Adıyaman ili ve yöresinden yapılan derlemeler sonucunda Derleme Sözlüğü’ne 132 fiil ile katkıda bulunulmuştur. Söz konusu fiillerin 111’i Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almazken 21’inin ise Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu görülmüştür.

98. Teres, Ersin (2011). “Söğüt (Bilecik) Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Folklor/Edebiyat*, S 65: 19-26.

Bu çalışmada, Bilecik ilinin Söğüt ilçesinden derlenen 45 söz varlığı ögesi yer almaktadır. İlgili ögelerin 8’i deyim, 16’sı isim, 6’sı fiil, 15’i atasözü-bilmece-dua ve bedduadır. Çalışmaya alınan ögelerin hiçbirinin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı görülmüştür.

99. Tokat, Feyza (2014). “Çavdır Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, S 3/1: 153-166.

Bu çalışma, Burdur ilinin Çavdır ilçesinden derlenen 154 söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Söz konusu 154 ögenin 118’inin (28’i deyim, 3’ü beddua, 47’si isim, 15’i sıfat, 9’u zarf, 3’ü ikileme, 3’ü edat, 9’u fiil ve 1’i bağlaç) Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı; 36’sının da (16’sı isim, 1’i deyim, 11’i sıfat, 3’ü edat ve 5’i fiil) Derleme Sözlüğü’ne göre anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

100. Toker, Mustafa (2011). “Derleme Sözlüğü ve Mersin Ağzı Sözlüğü’ne Tarsus Yöresinden Katkılar”. *Turkish Studies*, C 6, S 3: 1229-1249.

Bu çalışma, Mersin ili Tarsus ilçesinden derlenen 83 söz varlığı ögesinden oluşmaktadır. İlgili ögelerin 75'inin (43'ü isim, 25'i fiil, 3'ü sıfat, 2'si ikileme, 1'i bağlaç ve 1'i soru cümlesi) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 8'inin (6'sı isim, 1'i fiil ve 1'i sıfat) ise Derleme Sözlüğü'nde bulunmasına rağmen anlamının eksik veya farklı olduğu ifade edilmiştir.

101. Topal, Erol (2018). “Giresun Eynesil Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S 59: 291-296.

Bu çalışmada, Giresun'un Eynesil ilçesi ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne 79 söz varlığı ögesiyle katkı sağlanmıştır. Söz konusu katkıların 72'sinin (37'si isim, 19'u fiil, 6'sı sıfat, 6'sı zarf, 2'si ünlem, 1'i edat ve 1'i ikileme) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı görülmüştür. Geriye kalan 7'sinin de (4'ü isim, 2'si fiil ve 1'i sıfat) Derleme Sözlüğü'ne göre anlamsal açıdan farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

102. Tuğluk, Mehmet Emin (2021). “İlyas Köyünden (Diyarbakır-Çüngüş) Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S 27: 145-157.

Bu çalışma, Diyarbakır ilinin Çüngüş ilçesine bağlı İlyas (Malkaya) köyünden derlenen 70 söz varlığı ögesini içermektedir. Söz konusu 70 ögenin (43'ü isim, 13'ü fiil, 10'u sıfat, 2'si zarf, 1'i bağlaç ve 1'i edat) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir.

103. Turhan, Nurşah (2018). “Trabzon Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, S 2: 53-58.

Bu çalışmada, Trabzon ağızlarından derlenen 19 söz varlığı ögesi (9'u isim, 8'i fiil ve 2'si sıfat) yer almaktadır. İlgili söz varlığı ögeleri Derleme Sözlüğü'nde bulunmakta olup anlamsal açıdan farklılık göstermektedir.

104. Uysal, İdris Nebi (2017). “Kuzören (Bozkır-Konya) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Diyalektolog*, S 14: 79-85.

Bu çalışmada, Derleme Sözlüğü'ne Konya'nın Bozkır ilçesine bağlı Kuzören Mahallesi'nden derlenen 24 söz varlığı ögesiyle katkı sunulmuştur. Söz konusu katkıların 17'sinin (7'si isim, 5'i fiil ve 5'i deyim) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı görülmüştür. Geriye kalan 7'sinin (hepsi fiil) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu belirtilmiştir.

105. Uysal, İdris Nebi (2018). “Himmetli (Niğde- Merkez) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Erdem*, S 74: 139-156.

Bu çalışma, Niğde ilinin Himmetli Mahallesi'nden derlenen söz varlığı ögelerinden oluşmaktadır. Yazarın ifadelerine göre yapılan bu çalışmada Derleme Sözlüğü'ne 66 kelime ve kelime grubuyla katkıda bulunulmuştur. Bu kelime ve kelime gruplarından 55'inin (26'sı fiil, 20'si isim, 7'si sıfat, 1'i edat ve 1'i zarf) Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı görülürken 11'inin (7'si isim ve 4'ü fiil) Derleme Sözlüğü'nde olup anlamının eksik veya farklı olduğu tespit edilmiştir.

106. Yeşilöz, Zafer (2012). “Nevşehir Lakaplarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, S 1: 22-27.

Bu çalışmada, Nevşehir ilinden derlenen 40 lakap yer almaktadır. Söz konusu lakapların hiçbirinin Derleme Sözlüğü'nde daha önce yer almadığı görülmüştür.

107. Yıldız, Muharrem-Özsoy, Yusuf (2016). “Bartın Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S 1: 141- 150.

Bu çalışma, Bartın ilinden derlenen ve Derleme Sözlüğü’nde yer almayan 90 söz varlığı ögesini içermektedir. İlgili söz varlığı ögeleri; 13 ikileme, 17 deyim, 44 isim, 7 sıfat, 6 fiil ve 3 zarftan oluşmaktadır.

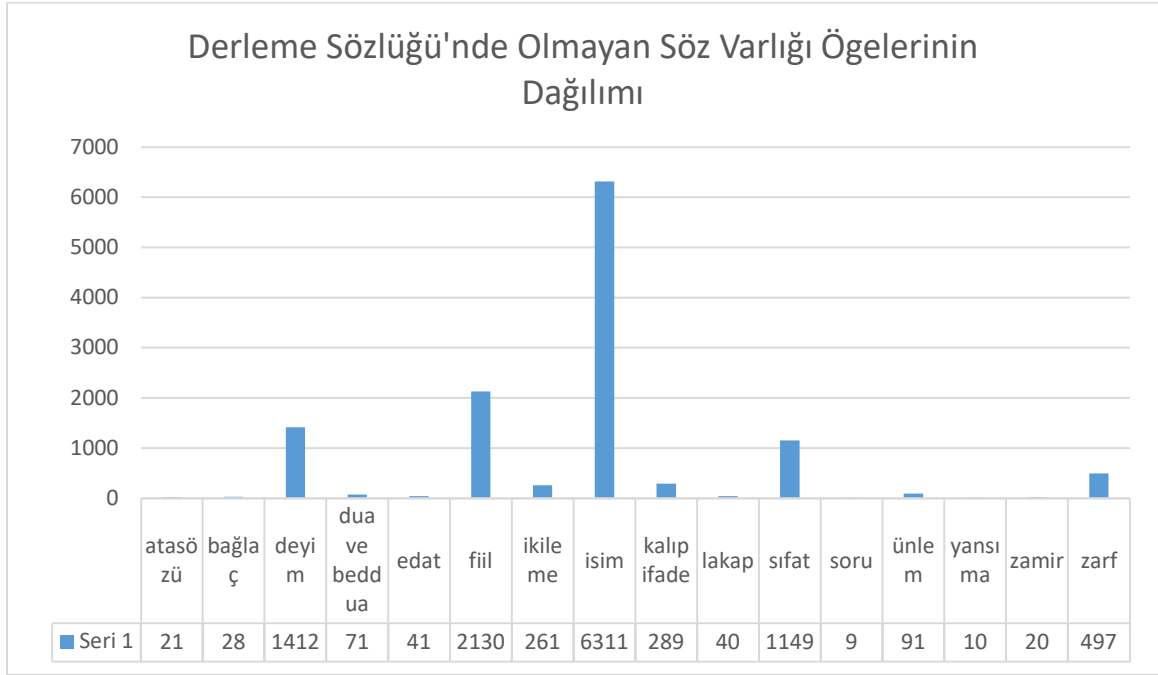
108. Yıldız, Osman (2007) “Isparta Ağzından Derleme Sözlüğü’ne Katkılar”. *Turkish Studies*, S 2/2: 790-800.

Bu çalışma, Isparta ilinden derlenen 91 söz varlığı ögesini ihtiva etmektedir. Söz konusu ögelerin 22’si deyim, 21’i isim, 6’sı sıfat, 6’sı zarf, 1’i edat, 1’i bağlaç, 2’si ünlem, 9’u fiil olmak üzere 68’inin Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almadığı belirtilmiştir. Geriye kalan 8’i isim, 3’ü sıfat, 1’i zarf ve 1’i ünlem, 10’u fiil olmak üzere 23 tanesinin ise daha önce Derleme Sözlüğü’nde yer almasına rağmen anlam yönünden farklı olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç

Bu makalede Derleme Sözlüğü’ne katkı olarak 1994-2022 yılları arasında hazırlanmış 108 çalışma incelenmiştir. İlgili çalışmalarda Türkiye sınırları içinde 50 farklı ilden derleme yapıldığı görülmüştür. Bu iller şu şekildedir: *Adana, Adıyaman, Afyon (Emirdağ, Sandıklı), Aksaray, Amasya (Taşova), Ankara (Güdüllü), Antalya (Alanya, Gazipaşa, İbradı, Kaş, Serik), Artvin (Şavşat), Aydın (Nazilli), Bartın, Bayburt (Merkez, Aydıntepe), Bilecik (Söğüt), Bitlis (Merkez), Burdur (Çavdır), Bursa (Keles, Orhaneli), Denizli (Tavas), Diyarbakır (Bismil, Çermik, Çüngüş), Edirne, Elazığ (Merkez), Erzincan (Merkez, Refahiye), Erzurum (Yakutiye), Eskişehir (Sivrihisar), Gaziantep (Oğuzeli), Giresun (Dereli, Eynesil, Görele), Gümüşhane, Hatay, Isparta (Eğirdir, Uluborlu), İzmir (Bayındır), Kahramanmaraş (Afşin, Elbistan, Ekinözü), Karaman, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli (Kandıra), Konya (Bozkır, Derebucak, Ereğli, Ilgın, Kadınhanı), Kütahya (Domaniç, Merkez), Malatya, Manisa (Alaşehir, Demirci), Mersin (Anamur, Mut, Silifke, Tarsus), Nevşehir, Niğde (Merkez), Ordu (Aybastı, Ulubey), Osmaniye (Düziçi, Kadirli), Samsun (Çarşamba), Sivas (Doğanşar, Zara), Tekirdağ (Velimeşe), Tokat, Tunceli (Çemişgezek), Uşak, Yalova. Türkiye dışından da Gümölcine (Yunanistan) ve Ahıska bölgesinden (Gürcistan) katkılar sunulmuştur.*

İncelenen 108 çalışmadaki sayısal verilerden hareketle Derleme Sözlüğü’nde daha önce yer almayan 12.380, Derleme Sözlüğü’nde bulunmasına rağmen anlam açısından farklılık arz eden 4.012 söz varlığı ögesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Derleme Sözlüğü’nde olmayan ögelerin dağılımı şu şekildedir: 6311 isim, 2130 fiil, 1149 sıfat, 497 zarf, 20 zamir, 41 edat, 28 bağlaç, 91 ünlem, 10 yansıma, 261 ikileme, 21 atasözü, 1412 deyim, 71 dua ve beddua, 9 soru ifadesi ve 289 kalıp ifade.

Derleme Sözlüğü'nde olup anlamı eksik veya farklı olan ögelerin dağılımı ise şu şekildedir: 2409 isim, 949 fiil, 420 sıfat, 95 zarf, 2 zamir, 19 edat, 6 bağlaç, 13 ünlem, 9 ikileme, 41 deyim, 2 beddua, 3 soru ifadesi ve 44 kalıp ifade.

Halk ağzında yaşayan söz varlığı ögelerini derleme faaliyetleri, geçmiş yıllarda olduğu gibi günümüzde de araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Dolayısıyla Derleme Sözlüğü'ne katkı olarak hazırlanan çalışmaların sayısının yıllar geçtikçe artacağı muhakkaktır. Yapılan çalışmaların sayısı arttıkça derlenen söz varlığı ögelerinde tekrara düşme olasılığı da artacaktır. Çünkü araştırmacılar yeni söz varlığı derleme çalışmalarında genellikle sadece Derleme Sözlüğü'nü ölçüt aldıkları için kendilerinden önce yayımlanan katkı çalışmalarındaki ögelerle karşılaştırma yapamamaktadırlar. Bu sorunun önlenmesi için günümüze kadar yapılan çalışmalarda söz varlığı ögelerinin müstakil bir çalışmada bir araya getirilerek araştırmacıların istifadesine sunulmasının Türkiye Türkçesi ağızları hususunda önemli bir hizmet olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- DEMİR, N. (1999). Ağız sözlükçülüğü. *Kebikeç*, S 7-8: 67-75.
- ERDOĞAN, S. (2022). Türkiye’de “derleme sözlüğü” ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi (1990-2021). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (27), 211-226.
- GÜLENSOY, T.- Alkaya, E. (2003). *Türkiye Türkçesi ağızları bibliyografyası*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KORKMAZ, Z. (2000). Türkiye’de ağız sözlükleri. *Türk Dili*, (583), 7-14.
- Türk Dil Kurumu (1939). *Türkiye’de halk ağzından söz derleme dergisi*. C I. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de halk ağzından derleme sözlüğü C I-II-III-IV-V-VI*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

